

napovedujoči nevarni vihar, ob katerem naj gleda krmar, da reši svoj čolnič — povéde nas, žilave Slovence, do končne zmage v borbi za pravično šolstvo.

Čujmo, bodimo pozorni na vse strani, da se čim prej uresniči tudi druga vrstica besed pesnikovih:

«Zatrli niso spečih,
Ne bodo nas bedečih!»

Koledarji »Národne Tiskarne«. Viděč, kakó preplavljajo inozemske firme leto za letom slovenske pokrajine z raznimi nemškimi koledarji, sklenila je „Národna Tiskarna v Ljubljani“ izdajati slovenskemu národu vsako leto koledarje raznih vrst v materinščini. Mimo »Dijaškega koledarja«, o katerem smo že govorili, izšla sta še »Skladni koledar« v elegantni obliki (navajajoč katol., protest. in grško-ruske svetnike, praznike na Avstrijskem in žrebanja avstro-ogerskih srečk), cena 50, s poštnino 60 kr., in »Stenski koledar« v štirih barvah, na trdem prilepku (jediní z žrebanjem avstro-ogerskih srečk), cena 25, po pošti 28 kr. Na ta koledarja posebno opozarjamo naše národne urade, čitalnice, bralna društva, advokate, notarje, trgovce, gostilničarje in sploh vse óne Slovence, kateri ju rabijo. Dobivata se v »Národni Tiskarni« in po vseh knjigarnah slovenskih.

»Narodni koledar za prestopno leto 1892«. Uredil in izdal Dragotin Hribar v Celji. — Ta koledar prinaša poleg navadnih koledarskih stvari životopise in podobe Josipa Marna, Jurija Šubica, dr. Fr. Celestina in Matije Majarja Ziljskega. Dalje čitamo članek o denarnih zavodih in denarnih razmerah po Slovenskem in »Razgled po svetu«. Cena ličnemu koledarju je 45 kr.

Iz muzejskega društva. Dné 18. m. m. je predaval g. prof. V. Voss o rudninah, ki se nahajajo na obeh stranéh podkórenske Save. Iz njega govora posnemljemo, da se dobiva marmor v jarku Draga za razvalino Katzenstein pri Bégunjah in da je od tega marmorja izklesan podstavek za Dežmanovo poprsje v muzeji. Na Kranjskem se sploh dobivajo rudnine, za katere se doslej še vedelo ni, n. pr. rdeča arzenova svetlica, ali pa tetraedrit v Koroški Beli. Obsežno in korenito predavanje, katero so pojasnjevali razni nariski in posamični izvodi obravnavanih rudnin, zanimalo je mnoge poslušalce od začetka do konca.

Slovensko gledališče. Predstava dné 1. listopada: »Mlinar in njegova hči.« Žaloigra v petih dejanjih. Po E. Raupachu, poslovenil Fr. Malavašič.

Predstava dné 8. listopada: »Lowoodska sirota«. Igrokaz v dveh delih in štirih dejanjih. Poslovenil Davorin Hostnik. — Dasi je ta igra, kakor do malega vsi proizvodi Ch. Birch-Pfeifferjeve, v marsičem pretirana, ima venderle tudi lepe prizore in ponuja igralcu dôkaj prilike, da razvija svojo umetnost. Takšni nalogi imata Jovana Eyre in lord Rochester, katera sta predstavljala gospá *Borštnikova* in gospod *Borštnik*; njiju igranje nam je prijalo popolnoma. Po volji sta nam bili tudi gospodičina *Nigrinova* in gospá *Danilova*; naloga gospé Harleighove pa je bila gospodičini *Kozjakovi*, ki je šele novinka, izvestno pretežka; želeli bi bili mimo tega srečnejše maske. V igranji g. *Sršena* se je po nekod pojavljal nepotreben patos; predstavljalci drugih manjših nalog so zadoščali. — Med prvim in drugim delom igrokaza je pel operni pevec g. *Fr. Bučar* arijo Lenskega iz Čajkovskega opere »Eugen Onjegin«; spremljal ga je na klavirji g. *K. Hoffmeister*. Občinstvo je g. Bučarja glasno pohvalilo, takó da je dodal še ljubko izvirno skladbo g. Hoffmeistera.

Predstava dné 15. listopada: »Ženski boj«. Veseloigra v treh dejanjih. Spisala G. Scribe in Legouvė. Poslovenil R. P. — »Ženski boj« ni najboljša igra, kar so

jih napisali Scribe in njega tovariši; marsikaj v nji je izdelano površno, dōkaj stvari je tudi neutemeljenih. Najboljša je še naloga grofice Antrevalove, katero je prav srečno predstavljala gospá *Borštnikova*. Druge naloge so se izvrševale kolikor toliko dobro, samó da je nekatere igralce čisto zapuščal spomin. Gospá *Danilova* nam ta pot ni ugajala kaj prida.

Predstava dné 22. listopada: „V vodnjaku“. Opera v dveh delih. Spisal R. S. Poslovenil Fran Gerbić. Uglasbil Viljem Blodek. — Opera „V vodnjaku“ se je predstavljala že večkrat, vendar toli dobro še nikoli. Igralno osebje (gospodičina *Daneševa*, gospá *Gerbičeva*, gospod *Štamcar* in gospod *Bužar*), orkester, moški in ženski zbor, vse je proizvajalo svojo nalogo tolikanj skrbno, da je bila ta predstava izvestno najboljša izmed vseh dosedanjih naših opernih predstav.

O ljudskem štetju leta 1890. Po dunajski »Statistische Monatsschrift« se je našlo koncem minulega leta v totranski državni polovici prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom 1.176.535 duš proti 1.140.304 prebivalcem leta 1880., tedaj se je pomnožilo v absolutnem številu za 36.231 duš, ali za 3·18%. Izmed teh šteje Kranjska 466.257, Štajerska 400.367, Goriška in Gradiščanska 135.036, Koroška 101.030 in Istra 44.390 prebivalcev s slovenskim občevalnim jezikom.

„*Bilder aus Krain I.*“ Im Gebiete der Steiner Bahn, von *Johann Sima*, illustriert von *Ladislav Benesch*. Nedavno je izšla pod tem naslovom v zalogi Bambergovi lična knjižica, kateri je namen, seznaniti domačine in tujce z lepotami naše Kranjske. Znano je, da celo slaba podoba bolje predočuje vsako stvar, nego najlepši popis. Zato je tudi ta knjižica bogato okrašena z ilustracijami, katere je izdelal znani naš rojak L. Benesch. Sevéda moramo težišča tej knjigi iskati v ilustracijah; namen tekstu je le nekako spremljati razne podobe in omenjati, v katerih krajih je ta ali oni prirodni prizor, ta ali ona slikovita pokrajina. Ilustrator mora imeti popolno slobodo narisati, kar se mu vidi slikovito in lepo, sposoben za podobe. Sevéda ima časih malo uspeha; v nekaterih krajih ne dobí lahko stvari, ki bi bile vredne, da se narišejo; od tod prihaja, da niso vse ilustracije jednake maleriške vrednosti, da umetnik ni vseh izdelal z enakim zanimanjem in jednako veselo. Ako primerjamo n. pr. »Pogled s Straže« na 1. strani, »Okrešljevo koč« na 9. strani, grad »Vevče« na 68. strani, »Na Kranjskem zidu« str. 84., »Grapo v Predoslji« str. 147., »Ostrico« str. 167., slikam »Kolodvor Jarše-Mengiš« str. 25., »grad Goričane« str. 73. »samostan Velesalo« str. 177. i. t. d., iz lahka presodi vsakdo, da so te slike jako različne vrednosti. Toda v obče moramo reči, da so res lepe in da v nas še ni izšla knjiga, ki bi imela jednako dobre in poleg tega izvirne slike. Dōkaj zanimivejše bi bile sevéda, ako bi ne bila vseh ustvarila ista roka, zakaj kolikor več umetnikov, toliko več raznoterosti in zanimivih posebnosti. Jako majhna oblika umetniku tudi mnogo zožuje mejé. Temu nabranemu umetniškemu gradivu je bilo pisatelju pridružiti primeren tekst. Naloga ni bila lahka, ako pomislimo, kakó tesne so bile meje, katerih ni smel prekoračiti, pač pa naj bi toliko krajev in stvari popisal v prijetni obliki. Tekst ima še dōkaj lepe popise raznih krajev, žal, da le po nekod, in kar je sōsebeno zanimivo, iz knjige se vidi, da pisatelj dobro pozná vse te kraje, da jih je sam prehodil in da mu ni bilo treba zajemati iz tujih virov. Vender bi bilo izvestno živo potrebno opisati tudi kamniške planine, kakor sploh v knjigi pogrešamo marsičesa, kar bi ji ne bilo na škodo. Akoravno se tekstu upravičeno lahko oporeka, da bi bilo možno spisati dōkaj boljšega, ima vendar izvirnost záse, in to tudi ni brez cene. Splošno moramo priznati, da je knjižica interesom naše dežele koristna in vzpričo popolnoma izvirnih ilustracij ne predraga. Morda se založniku posreči, druge oddelke, katere na-